

SH

3.10.2016

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33 (Meritullinkatu 8, Helsinki)
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@stm.fi

STM069:00/2016

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI TERVEYDENHUOLTOLAIN MUUTTAMISESTA – SUOMEN LÄÄKÄRILIITON LAUSUNTO

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta hallituksen esityksestä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion koulutuskorvauksen maksamista koskevia säännöksiä siten, että valtion korvausta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen maksettaisiin jatkossa myös yliopistoille. Kuten esityksen perusteluissa todetaan, sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla on osoittaa riittävät resurssit mainitun koulutustehtävän toteuttamiseksi.

Lääkäriliitto pitää esitystä perusteltuna. Seuraavassa esitetään joitakin perusteluita ja yksityiskohtaisempia huomioita.

Lakiluonnoksen perustelutekstissä todetaan, että erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen järjestämisessä yliopistojen tehtävänä on vastata koulutuksen sisällöstä ja laadusta. Koulutuksen valtakunnallinen ohjausvastuu on kuitenkin 1.2.2015 lähtien ollut sosiaali- ja terveysministeriöllä ja sen asettamalla, Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteydessä toimivalla Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojoastolla.

Keskeisenä tavoitteena ohjausvastuun siirrossa opetus- ja kulttuuriministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriöön oli lisätä sosiaali- ja terveysministeriön mahdollisuuksia ohjata erikoistumiskoulutusta ja sen mitoitusta. Toisaalta tavoitteena on ollut entisestään vahvistaa yliopistojen ja niiden lääketieteellisten tiedekuntien roolia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sisältö- ja laatuksymyksissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoitti aiemmin ohjausvastuullaan ollutta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta osana yliopistojen perusrahoitusta. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen tutkintomuotoisuudesta luopuminen ja ohjausvastuun siirtyminen sosiaali- ja terveysministeriöön 1.2.2015 tarkoitti kuitenkin samalla sitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö ei enää osoita yliopistoille rahoitusta erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen.

On siten perusteltua, että edellä todettua yliopistoille osoitettua merkittävää lakisääteistä vastuuta ja roolia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sisältö- ja laatuksymyksissä rahoitetaan jatkossa esityksen mukaisesti ohjausvastuullisen sosiaali- ja terveysministeriön taholta.

Yliopistojen rooli erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sisältö- ja laatuksymyksissä on laaja, kuten perustelutekstissä hyvin todetaan. Yliopistot vastaavat erikoistumiskoulutuksen pysyväismääräysten ja opetussuunnitelman valmistelusta, hyväksymisestä ja toimeenpanosta, koulutussuunnitelmien tekemisestä yhdessä erikoistujan kanssa, erikoistujan ohjaamisesta, osaamisen arvioinnista, teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen etukäteishyväksynnästä, jossakin määrin teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen järjestämisestä, erikoistumiskoulutukseen kuuluvan lähijohtajakoulutuksen järjestämisestä, erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta (kolmesti vuodessa), tenttikirjallisuuden hankkimisesta yliopiston kirjastoon, koulutuspaikkasopimusten tekemisestä palvelujärjestelmässä olevien koulutuspaikkojen kanssa, kouluttajien hyväksymisestä, hakuneuvonnasta, opiskelijaksi ottamisesta ja opinto-oikeuden myöntämisestä, opintoneuvonnasta, erikoistumiskoulutukseen todistushakemusten tarkistamisesta sekä todistusten myöntämisestä. Jokaisella erikoistumisalalla on yliopiston nimeämä koulutuksen vastuuhenkilö, joka pääsääntöisesti on yliopiston professori tai kliininen opettaja.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee perusteluosassakin mainittua erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen toimenpideohjelman, jonka tarkoituksena on löytää uusia keinoja koulutuksen sisällön ja laadun edelleen kehittämiseksi. Toimenpideohjelman ehdotukset ovat tuomassa yliopistoille entistäkin laajemman ja vaativamman roolin koulutuksen järjestämisessä.

Yliopistojen uusiksi tehtäviksi erikoistumiskoulutuksessa on kaavailtu muun muassa aidon opiskelijavalinnan kehittämistä ja järjestämistä erikoistumiskoulutukseen sekä siihen liittyvää hakuneuvontaa ja informaatio- ja uravallinnan ohjausta, valtakunnallisen erikoistumiskoulutuksen laatu- ja seuranta järjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa, erikoistujien osaamisen kartuttamisen jatkuvaa arviointia ja dokumentointia sekä, yhteistyössä palvelujärjestelmän kanssa, erikoistujien niin sanottujen koulutusputkien valmistelua.

Mainituilla toimenpiteillä olisi mahdollista lyhentää tällä hetkellä epätarkoituksenmukaisen pitkiä koulutusaikoja ja parantaa koulutuksen sisältöä ja laatua sekä epätasapainossa olevaa erikoislääkärien ja erikoishammaslääkärien erikoisalakohtaista ja alueellista jakautumista. Näitä tehtäviä on tähän asti hoitanut osin terveyspalvelujärjestelmä, osin ei mikään taho.

Lisäksi on huomattava, että sosiaali- ja terveysministeriön teettämän tuoreen selvityksen (Rellman 2016) mukaan erikoislääkärien koulustarve on tulevaisuudessa merkittävästi viime vuosina toteutunutta tasoa suurempi, mikä osaltaan lisää koulutuksen järjestämisestä vastuullisten yliopistojen kuormitusta.

Perustelutekstissä kerrotaan, että jatkossa koulutuskorvauksia koskeva lainsäädäntö on tarkoitus siirtää valmistelussa olevaan lakiin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä. Samassa yhteydessä koulutuskorvausjärjestelmää kerrotaan laajennettavan koskemaan kaikkia sosiaali- ja terveysalan yliopistotasoisia erikoistumiskoulutuksia ja myös yliopistoja.

Huomioiden edellä mainitut erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjausvastuissa tapahtuneet muutokset sekä edellä todetut laajat kehittämishaasteet, Lääkäriliitto yhtyy lakiluonnoksen perusteluissa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan on tarpeen tehdä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta koskeva muutos korvauksen maksamisesta yliopistoille jo ennen sosiaali- ja terveystalouden järjestämislain voimaantuloa.

Yliopistojen kustannukset kuvatussa koulutustoiminnasta syntyvät käytännössä erikoistumiskoulutuksen järjestämisestä ja suunnittelusta vastuussa olevien koulutusohjelmien vastuuhenkilöiden ja kliinisten opettajien palkoista, koulutusten hallinnointiin liittyvistä kustannuksista sekä muista kustannuksista.

Koulutuskorvauksista yliopistoille jatkossa osoitettava summa ei saisi pienentää pysyvästi palvelujärjestelmälle nykyisin koulutuskorvauksista maksettavaa kompensatiota, koska palvelujärjestelmällä tulee jatkossakin olemaan merkittävä ja edelleen kehittyvä rooli erikoistumiskoulutuksen käytännön toteuttamisessa ja muun muassa ns. koulutusputkien rakentamisessa yhteistyössä yliopistojen kanssa.

Tulevina vuosina koulutuskorvauksiin tulee varata lisäresursseja, mikäli korvausten piiriin tulee myös muita sosiaali- ja terveysalan yliopistotasoisia erikoistumiskoulutuksia.

Lopuksi

Yhteenvedon Lääkäriliitto toteaa kannattavansa esitettyä muutosta. Uudistuksen myötä yliopistoilla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet lähteä kehittämään ja koordinoimaan erikoistumiskoulutuksen sisältöä ja laatua sekä ohjata erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen erikoisaloista ja alueellista tasapainoa.

Lisäksi korvamerkitty rahoitus osaltaan kannustaisi yliopistoja kiirehtimään kaivattujen uudistusten ja kehittämistoimenpiteiden toteuttamista.

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen kehittäminen näkyy tulevaisuudessa koulutuksen sujuvampana etenemisenä, lyhentyneinä läpimenoaikoina, laadun parantumisenä ja viime kädessä osaavampina erikoislääkäreinä ja erikoishammaslääkäreinä. Koulutusmäärärahojen riittävä taso erikoistumiskoulutuksen jatkuvan kehittämisen takaamiseksi onkin varmistettava myös tulevina vuosina.

Kunnioittaen

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry

MARJO PARKKILA-HARJU
Marjo Parkkila-Harju
puheenjohtaja

HANNU HALILA
Hannu Halila
varatoiminnanjohtaja